Առտու մը Բեթանիա հասաւ եւ յարուցեալին տան ո՛ւր ըլլալը իմացաւ։

Դրան սեմին՝ քարէ սանդուխի մը վրայ, աւելի նեցուած քան նստած, մոայլ ու դալկահար դէմքով մարդ մը, հողագոյն վերարկուի մը մէջ փաթթուած վեր կը նայէր, բայց ապահովապէս առանց բան տեսնելու, բիբերը մթագնած ու անշարժ էին կոյրերու բիբերուն նման։ Բարբրա մօտեցաւ.

— Դո՞ւն ես մեռելներու աշխարհէն դարձողը։

— Եւ դո՞ւն ես թերեւս այն անամօթ ժամավաճառներէն մէկը, որ այնքան շաբաթներէ վեր ղիս կը նեղն իրենց տաղտկալի հարցումներով։

— Ո՛չ, Ղազարոս։ Ես եմ, առանց քու գիտնալուդ, եղբայրներդ մէկը։ Ես ալ քեզի պէս կեանքս կը պարտիմ բարեկամիդ՝ Յիսուսի։ Դուն գերեզմանին մէջն էիր եւ դուրս հանեց, ես դահիճին ձեռքն էի եւ իր շնորհիւ ազատեցայ բանտէն եւ մահէն։ Երկուքնիս ալ իր արժանիքով կ՚ապրինք։ Պէտք ենք բարեկամներ ըլլալ, բան մը ընել մեր Փրկչին վրէժը լուծելու համար։

— Ըսածդ չեմ հասկնար։ Չեմ գիտեր ո՛վ ըլլալդ, եւ բարեկամներու պէտք չունիմ։ Երախտագիտութեան մասին չեմ կրնար խօսք լսել, վրէժխնդրութեան վրայ չեմ ուզեր մտածել, եղբայրներ չեմ ճանչնար։ Երկու քոյրեր ունէի եւ դիս առանձին թողուցին...։

— Անունս Բարբրա է։ Յիսուս, որ քեզ կը սիրէր, ինծի համար մեռաւ։ Եւ դուն ձեռք պիտի չվերցնե՞ս անոր համար՝ որ քեզի կեանք տուաւ։

— Գիտե՞ս ինչ կը նշանակէ անունդ։

— Ամէնքն ալ գիտեն. «Հօրը Որդին»։

— Լա՛ւ ուրեմն, «Մարդու Որդին» մեռաւ՝ Հօրը Որդիին համար, եւ չիտակ է եւ այնպէս ալ ըլլալու էր Ս. Գրքի համաձայն։ Առաջին մարդը, որ ճշմարտապէս Հօրը որդին եղաւ, ինչպէս որ գիտես՝ Ադամին անդրանիկն էր, այսինքն՝ Կայէնը։ Ան ալ մարդասպան էր, ինչպէս դուն, ինչպէս բոլորը։ Բայց Աստուած թոյլ չտուաւ որ Կայէնը սպաննուի։ Կը յիշե՞ս. «Եւ Աստուած Կայէնի վրայ նշան մը դրաւ որպէս զի ո՛վ որ զինքը գտնէ՝ չսպաննէ»։ Մարդկային ամէն սերունդ իր Կայէնն ունի, իր Հօրը Որդին, իր Բարաբբան, մարդասպանը։ Եւ Աստուծոյ Որդին, այսինքն Յիսուս, Հօրը նմանեցաւ եւ թոյլ չտուաւ որ սպաննուիս։ Բայց դուն կը կարծես թէ կեանքը վարձատրութիւն մը ըլլայ։ Ընդհակառակը, չե՞ս զգար որ պատիժներէն ամէնէն անազորոյնն է։

— Ղազարո՛ս, դուն կը զառանցես։ Մի՛թէ գեհենին խաւարին մէջ բանակոնութեանդ լոյսը կորսնցուցի՞ր։

— Դուն չես կրնար հասկնալ, Բարբրա՛։ Ե՛ս միայն, բոլոր մարդոց մէջ, ե՛ս միայն այսօր կրնամ հասկնալ։ Վերջապէս դարձեր էի խաղաղութեան տունը, ճշմարիտ հայրենիքը, քաղցր ապաստանարանը, ուր կը գտնուին մայրս եւ հայրս, եւ երէց եղբայրս, եւ կորսուած ամուսինս եւ մանկութեանս ամենասիրելի բարեկամները, եւ մեր ցեղին նահապետները եւ մարգարէները եւ խմաստունները եւ արդարները։ Բոլոր սիրելիներուս հետ էի, աշխարհիս հողը վրայէս թօթափած էի, կը հանդչէի, երջանիկ էի։ Եւ յանկարծակի, զոհացնելու համար այն երկու կիները, որ կ՚ենթադրէին զիս սիրել, պարտաւորուեցայ դառնալ ձանձրութեան, վշտի, աշխատութեան եւ աքսորի։ Եւ դուն կու գա՞ս շաղակրատել երախտագիտութեան մասին, բանդագուշել վրէժխնդրութեան մասին։ Կորսուէ՛, Բարբրա՛, կորսուէ՛ ընդ միշտ յանուն Աստուծոյ։ Արդէն բաւական հանդուրժեցի քեզի։

Այս վերջին խօսքերը ըսելու ատեն՝ ոտքի էր կանգնած եւ իր աչքերը կը փայլէին բարկութեամբ։ Յետոյ կնոջ դարձնելով Հօրը Որդիին, տուն մտաւ ու մեծ շառաչով իր եռեւէն փակեց դուռը։

Բարբրա սաստիկ բարկացած, հայհոյելով դարձաւ Երուսաղէմ։ Հիմա աւելի քան երբեք իր մտատանջութիւններուն, մղձաւանջներուն, բոլոր այն մերժումներուն ու կորանքներուն վրէժը մէկէ մը լուծելու պահանջը կը զգար։

Տունը ոչ ոք հետը կը խօսէր, հազիւ ներս մտնելը զգային՝ ամէն ձայն կը դադրէր, մինչեւ իսկ մանուկները չէին համարձակիր իր ներկայութեան խաղալ եւ հարաներուն թարմ բերաններուն վրայ բառերը կը մեռնէին, ծիծաղը կը լռէր։ Բարբրա կը մեռնէին մինակ զգաց, ամէն կողմէն ինքզինքը մինակ զգաց, ամէն կողմէն թողլքուած, ամէն դուռէ հալածուած, կեանքէն արտաքսուած, մերժուած մինչեւ իսկ հռոմէական արդարութենէն։

Եւ այն ատեն իր հոգիին անորոշութեան մէջ, զգաց ատելութեան վերաբերութեան մէջ, զգաց ատելութիւնը, բոլոր ոխը, բոլոր պատրանքները եւ ընդվզումները կառավարիչի անձին վրայ կը կեդրոնանային։ Ան՝ յամառօրէն ջանացեր էր զինքը մեռցնել, ազատութեան օրը՝ չունէ մը աւելի զէշ վարուեր էր իրեն հետ, եւ դեռ աւելին՝ խաչեր էր Յիսուսը եւ տակաւին կը շարունակէր հարստահարել հրէաները։ Բարաբբայի պղտորած ու սեւեռած մտքին մէջ՝ ա՛ն միայն էր յանցաւորը, միայն մահուան արժանին։

Իրիկուն մը ուշ ատեն, պալատին պահպանները հրէայ մը գտան Պիղատոսի ննջասենեակներուն մօտ պահուրտած։ Վերան գտան կարճ սուր մը եւ դաշոյն մը։ Առտուն կանուխ՝ կապած կառավարիչին առջեւ տարին, Պիղատոս ճանչցաւ զինքը եւ հեգնութեամբ ծիծաղեցաւ.

— Վերադարձա՞ր Բարաբբա։ Վերջին անգա՛մ պիտի ըլլայ։

Հրաման մը տուաւ հարիւրապետի մը եւ անհետացաւ։

Քիչ վայրկեան յետոյ Բարաբբա Գողգոթա տարուեցաւ։ Հօրը Որդին խաչուեցաւ մէյեւնոյն տեղը, ուր քառասուն օր առաջ հոգին աւանդեր էր Մարդու Որդին։

(Թրգմ. խալերենէ)

2000 ՏԱՐՈՒԱՆ ՄԷՋ 7–ՐԴ ԱՆԴԱՄՆ Է ՈՐ ԲԱՐԻԶ ԿԸ ԳՐԱՒՈՒԻ

52 թուականին (Ն. Ք.), հռոմայեցիներուն Անգլիա ցամաք ելլելէն երկու տարի առաջ, Ցուլիոս Կեսարի լեգէոնները մտան Լուտետիա, որ Բարիզիս կոչուած գալլիական ցեղի մը կեդրոնն էր։ Շուրջ 5 դար տիրապետեցին հռոմայեցիները, Թողլով հոն իրենց քաղաքակրթութեան հետքերը - տաճարներ ու ամփիթէատրոններ։

490ին, կլովիս Ֆրանկֆուրտու պետը գրաւեց Բարիզը հռոմայեցիներէն. ինքը մկրտուեցաւ եւ եղաւ Ֆրանսայի առաջին թագաւորը. իրմով այսօրուան Ֆրանսան սկսաւ իրրեւ ազգային պետութիւն։

885ին Հիւսիսէն կ՚իջնեն նորմանները՝ Սկիֆիրի առաջնորդութեամբ նաւելով Սենի վրայէն եւ զան կը տիրեն Բարիզի։ Բայց քիչ վերջ 911ին կը փաշուին հոնկէ, համաձայնութեան գալով Ֆրանսայի թագաւորին՝ Կարոլոս Գ.ի հետ։

1420ին Անգլիոյ Հենրիկոս Ե կը գրաւէ Բարիզը եւ Ժան ա՛Արքի հերոսական կռիւը չի յաջողիր վերագրաւել զայն անգլիացիներէն, որոնք անոր տէրերը կը մնան մինչեւ 1436, երբ կը վտարուին Կարոլոս Ը.էն։ Այս թուականէն՝ Բարիզ կը մնայ Ֆրանսական մինչեւ Նաբոլէոն Ա։

1815ին Նաբոլէոն Ա կը պարտուի Վաթերլուի մէջ, եւ Պլիւխըր ու Վէլլինգթոն գլուխ անցած գերման ու անգլիական բանակներուն կը մտնեն Բարիզ, եւ չեն հեռանար մինչեւ Նաբոլէոն Ա. կը տարուի Ս. Հելինէ կղզին։

1871ին ֆրանֆ-գերմանական պատերազմ Նաբոլէոն Գ.ի օրով։ Գերման բանակը Սեւանի ճակատամարտէն վերջ կը հասնի Բարիզի առջեւ, եւ երեք ամսուան սաստիկ պաշարումէ մը վերջ, մինչ ներսը յեղափոխական կռիւները կը շարունակուէին, կը գրաւէ զայն։ Պիզմարք՝ Գերմանիոյ կողմէ բանակցութիւններ կը կատարէ Վերսայլի մէջ, որմէ վերջ գերմանական բանակը շտապով կը քաշուի, բայց Ֆրանսա կը կորսնցնէ Ալզասն ու Լորէնը։

1940 Պատերազմ Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Գերմանիոյ միջեւ։ Սեւանի ամրութեան գիծը անցնելով, գերման բանակը քիչ օրերու մէջ զարկաւ Ֆրանսականը, բռնեց ամբողջ հիւսիսային Ֆրանսան եւ Ցունիս 14ին մտաւ Բարիզ, որ ամբակոծումէ փրկելու համար «բաց քաղաք» հռչակուած էր։ Բարիզի անկումէն վերջն է որ Ֆրանսա զինադադար խնդրեց։ Ցարդ գերմանները տէր են Բարիզի, եւ հոն են ու կը մնան չգիտցուիր մինչեւ ե՞րբ։

digitised by A.R.A.R.@